

HERTOGELIJK LEENREGISTERS 4 en 5 en REKENKAMER 543

bewerkt door W. de Bakker

Oisterwijk

22 september 2003

Brussel, Algemeen Rijksarchief **Leenhof van Brabant 4 - Spechtboek (1374)** **Leenhof van Brabant 5 - verloren lenen (ca. 1375)** **Rekenkamer 543 - afschrift van het Spechtboek (ca. 1400)**

Het Stootboek, samengesteld ca 1350, wordt gevolgd door het Spechtboek, geschreven in 1374. Het loopt door tot in de 15-de eeuw. Het opmerkelijke van dit leenboek is, dat griffier Nicolaas Specht geprobeerd heeft, vanuit de oude leenboeken een beredeneerd nieuw register samen te stellen. Dit register is ook het eerste dat streeksgewijs ingedeeld is. Het exemplaar van het Spechtboek in de rekenkamer is een afschrift van ca. 1400/1410. {Vgl. 1393 in 4,205 betreffende de gruitstad van Drunen en Mierde die niet in het afschrift staat} Het 'ambacht 's-Hertogenbosch loopt over folio 126-155v met op folio II nog enkele niet plaatsbare lenen. De foliëring van dit boek is tussen haakjes () geplaatst. Inschrijvingen, die hierin na het overschrijven van dit afschrift in het oorspronkelijke leenboek gemaakt zijn volgen hier tussen vierkante haken []. In het volgende boek (5) staan de lenen nog eens opgenomen waarvan men niet weet wie ze in leen houdt:

Dit sijn die leen daer mijn vrouwe van Brabant af wille dat se erve ghemaect sijn ende eygen goit ende aen anderen heren bracht ende ontfangen tonrechte want men se vint in haer oude leen boke.

Hierna is bij de betreffende posten tussen haken deze vermelding aangegeven.

4. Leenboek van Brabant, Limburg en de Landen van Overmaze, zgn. 'Spechtboek', aangelegd 1374, bijgehouden tot ca. 1460.

Ook wel het 'nieuwe boek' (novus liber) genaamd in tegenstelling tot het Casselboek of oude boek. Per kwartier; daarbinnen per plaats of groep van plaatsen (sommige door Specht wel verkeerd gelocaliseerd; bij lenen die hij niet meer kon identificeren staat de aantekening 'nota'). Voorin: lenen waarvan de schrijver niet weet in welk ambacht of dorp ze horen. Daarna tafel op plaatsnaam (enige bladzijden zitten hierbij niet in de juiste volgorde, met name bij het kwartier van Den Bosch). De lenen van dit kwartier vindt men op fol. 181 215v. Op diverse plaatsen zijn in het Spechtboek aktes ingeschreven; zie de inventaris van Galesloot. In de vorige registers is bij de registratie van een nieuwe leenman meestal geen datum van verhef vermeld. Vanaf ca. 1430 gebeurt dat in dit en de volgende registers wel vrij systematisch. De oudste laag wordt gedateerd van 1374 tot 1381 (Van Ermen VI p. 1250). Als einddatum wordt in de regel 1440 of 1450 genoemd. Bij veel posten in o.a. het kwartier van 's Hertogenbosch staan echter nog verhefdata tot ca. 1460 (enige andere kwartieren zijn korter of nog wat langer bijgehouden). Zie voor een afschrift uit circa 1400 van het Spechtboek Rekenkamers 543.

N.B. Literatuur: Van Ermen VI p. 1249 vlg. en de daar vermelde literatuur. In dl. II p. 426 456 geeft Van Ermen op basis van het Spechtboek een inventarisatie van de Brabantse lenen uit ca. 1375 (Meierij van 's Hertogenbosch op p. 442 447).

Zie ook R.A. Noord-Brabant, Coll. Schaduwichieven inv.nr. 276 (ft, met index op persoonsnamen, plaatsnamen en namen van leengoederen voor wat het huidige Noord Brabant betreft, door Smulders); afschrift coll. Cuijpers van Velthoven 3257. Bij sommige kopieën wordt als datering van het origineel 1397 vermeld; bedoeld is waarschijnlijk 1379.

5. Register van verloren, onduidelijke of omstreden Brabantse lenen, laatste kwart 14e eeuw. Oude benaming: 'oud leenboek verloren lenen'. Het 'ambacht' van 's Hertogenbosch vindt men op fol. 21 23v.

N.B. Literatuur: het artikel van Leenders in de Oranjeboom van 1976.

Zie ook R.A. Noord-Brabant, afschrift Cuijpers van Velthoven 3258.

543. Leenboek van Brabant zijnde een afschrift uit ca. 1400/1410 van het zgn. 'Spechtboek' (Leenhof nr. 4).

N.B. Betreft dus het Spechtboek zoals het in 1374 begonnen is met de aanvullingen tot ca. 1400/1410 (moeilijk te dateren omdat bij nieuwe leenmannen in het algemeen nog geen data van verhef vermeld worden). Voorin tafel op plaatsnaam. Het 'ambacht' 's Hertogenbosch

loopt over fol. 126 155v. De lenen in Limburg, de Landen van Overmase en elders zijn niet in dit afschrift opgenomen.

2 (II)

Jan heer Golijs zoen Uten hove alsulc goet als Goly sijn oudste broder verstarf van vrouwen Lisabetthen heren Wouters wijf was van Berchgem die sijn goide liggende tot Boechout bi Antwerpen onder den greve van Vlanderen ende die heeft her Jans wijf van Hamme noch in donwarien van Golijs wegen die haer irst man was.

Item des voirs. Jans dochter alsulken goit als haer verstarf van heren Willem van Herlaer te weten is i woeninge chijns ende laten ende xLi buentre lants of beempts tot Oesterwijc ende daer omtrent.

De vrouwe van Batenborch hout dese goide as men seit.

.. (IX)

Dambacht van sHertogen Bosch

[Sundert Nyspen] [CLvi]

Bossche Orten Maelstrem Hintham Vucht CLxxi (Cxxvi)

Roesmalen Heze CLxxxij (Cxxvi)

(Vosselen ende Bersse Lelle ende Wchele Ghijrle Turnhout) (Cxxiiij)

Merwijc Empel Maren Kessele VLxxxij (Cxxvij)

Littoyen Megen Kuyc Grave Zantbeke Hoeps Buterswijc [Boxmeer] CLxxiiij (Cxxix)

Asten Herpen (ende Ravestam) Hees [Ravesteijn] CLxxv (Cxxix)

Osse Teflen CLxxv (Cxxx)

[Dinter D..... Vechle Erpe Heeswijc] [CLxxxvi]

Ghemert Beke Arlebeke Bourdonc Bruheze [Bakel] CLxxxvij (Cxxxij)

Helmont Bakel Dorne Vlierden Mirle CLxxxvij (Cxxxij)

[Fons? facto?] [Cxxij?]

Ryxstele Gherwen Eerde Stiphout Zonne CLxxxix (Cxxxij)

Zomerer CxC (Cxxxv)

(x)

Tongereren Eyndoven [Craenendonck] Stripe Westerhoven Blaerthem CxC (Cxxxv)

Sente Oedenrode Seels CxCi xCij (Cxxxvi)

[xCij xCiiij]

Dommellen Wadert Wederle Heze [Leende] CxCv (Cxxxix)

Schijnle Boxstele Liemde Herlaer CxCvi (CXL)

Hilwarenbeke Dijssen Hulsele CxCvij xCviiij (CXLij)

Mirde Op Mirde CxCix (CXLij)

Gorle CxCix (CXLij)

[Ghestele Tilbouch Entschit] [ijC] (CXLij)

Drunen ijCi CCij (CXLiiij)

Waelwijc Oyen Besoyen CCij (CXLvi)

[hier volgen 2 folio's waarop iiCLi - iijCi]

Helvoirt Essche CCiiij (CXLvi)

Oesterwijc Berkel CCv vi (CXLvij)

Venloon Haren Gheesel CCvij (CXLix)

Orle CL

Eerssele Steensele Kerckastre Hogekastre Loen CCvij (CL)

Knechtsele Vesseem Dusel Desschele of Dasele Winterle CCix (CLi)

Bladel Nethsele CCx (CLi)

Orsscot Arle Straten Berse CCxi (CLij)

Die leen vte sHertogen renten (CLiiij)

Opte Dungen CCxij xiiij

13 (i)

Dit is d'boec vanden leenen des hertogen van Brabant die in Brabant gelegen sijn, Overmase inden landen van Limburch van Rode van Daelhem van Spremont van Wasseberge, inden lande van Gulich van Kerpen ende oec in anderen vreemder heren landen. Ende dit boeke maecte Nycolaus Specht notarijs ende cleric mijns Heren des Hertogen van Brabant ende mijnre Vrouwen der hertogynnen Johannen van Brabant die omtrent xxx jaer int hoff van Brabant hadde gewoont ende die leenboeke xxv jaer of meer gehouden hadde ende dese leen hier inne bescreven sijn vergadert ende versament vten ouden rollen vten ouden leenboeke vten boeke dat Jan Stote maecte ende oec vte alrehande brieven en gescrijften die dese voirs. Nycolaus daer af vonden hadde ende waert dit boeke gescreven ende gemaect biden

voirs. Nycolaus Specht int jaer ons heren alsmen screef M CCC Lxxiiij ende sijn alle leengoide gescreven inden steden ende in den dorpen daer sij inne gelegen sijn ende beghint irst op die stad ende dorpen der Meyerien van Loevene

Cxxij

Hier beghinnet dambacht vanden marcgreefscap van Antwerpen

CLxij

Baerle

Arnt Uten Houte l... Jans brueder was ondergescreven

Jan zoen heren Jans Vtenhout zoen heren Arnts hout i hoffstad te Westmirbeke met enen eussele dat geheiten is thofbloc ende i beempt geheiten die zverct i beempt geheiten die Boutbeempt v manne van leene daer tgoet te Baerle afleeght ende dit is oec gescreven tot Westmierbeke in ambachte van Bruessele oec vindic in doude gescrijft dat Wouter geheiten vanden Houte houden soude xx lb. bursegelts siaers die hem die hertoge gaf in mernissen sijns leens op lot ende geleide ten Bossche ende des sijn brieve dit steet h. bon? in da..ma..nde? van Brussel geschr. op Henricx vanden Houte sijnen brueder It. undie? bi Jan Stoets gescrijft ende in doude boke dat Arnt Uten hout houden soude tot (doorgehaald: Oesterwijn) Gorle vi mansscape vi s. siaers tot Oesterwijn te Barle te Riele ende waren wilen Gerits van Essche

oft ver.. .. dns Joh. supscrpt. den. ? bona tz. rele..nit? sc. eisdem?

Arnoldus ambo is.. ..

CLxxxix

dambacht van sHertoghen Bossche

Irste Bossche Orten Maelstrem Hintham Vucht

195v (CxL)

Scijnle

CxCvi

Boxstele Liemde Herlaer

196v (140v)

[Claes Oem bij coepe tegen Janne onder gen. anno xiiijCLxi

Jan die Roever bij doode Jans sijns vaders ond. anno xiiijCLvi

Jan die Roever Dircssoen ondergescrevene]

Didderic zoen heren Jans Rovers vanden Bossche houdt tgoet te Neemelaer bi Boxstel ende dit maecte her Jan die Rover voirs. leene overmids xijC ouder schilde die hem die hertoghynne Jehanne daer voer gaff

CxCvij (CxLi)

CxCvij (CxLi)

Hilwaren Beeke Dijssen Hulsele

[Arnt Stamelart Henricx soen bij coepe tseiten? Willem onder.. vita octobris xiiijC xLij

Willem van Langelaer vta octob. anno? xxxvi

Alijt sijn dochter

Her Arnt die Rover zoen heren Diddericx Rovers houdt dat vierendeel vander thienden van

Hilwaren Beke ende den chijns daer toe behorende ende i hove lants in die selve prochie

[Jan Back bij doode joffr. Marien ondergeschr. tot behoef Jans Backs sijns soens anno [1448?]

Joffrouwe Marie Wolffarts bij doode Arnts hoers vaders onderschr. anno [1447]]

Item tgoet ten Bygarde bi Oesterwijn met sinen toebehoirte.

Dit goet houdt Dyrck heer Jans Rovers zoen was, maer Alijt vors. ende hore erfgenamen moetent verhergeweden ende te hove dragen; want heer Art de Roever vercochte of anders daermede dede also dat hij waerscap daerof geloefde met scepenenbrieven van den Bosch als ic versta.

[Dit voirs. goet ten Bogarde heeft oic ontfaen bi wille Alite voirschr. Arnt Wolfaert xxi febr. xiiijC xxij na costumen shoefs vande camort?].

Item eene hove lants te Bruggen in die prochie van Roesmalen ten Brabantsschen rechte

Willem van Langelaer Bruistens sone ontfinck dese voirs. hoeve bij doode joffr. Aliten Rovers sijnre ouder moeder xxij octob. anno 1448?

198v (142v)

Mijrde Opmirde

CxCix (CxLij)

Gorle

199v

Gheestele Tilburch Entschit

[Vrou Jehanne van der Lecke vrouwe van Hoestraten, sijn dochter]

her Henric vander Lecke sijn brueder

heer Jan heer vander Lecke ende van Breda

Vrouwe Beerte geheiten vanden Dorpe wijf sHeren van Bouteshem hout Gestele gelijct her

Didderic van Horne op droech tot haren behoef in thof van Brabant ende sij ontfinct voirt

vanden Hertoge anno M CCC xLix

hir toe hoirt mour ende ghemeynte ende des heeft die hertoghinne Jehanne heren Henric

georloeft wt te ghevene te cheijnse of voir eygen te vercopen te sinen schoensten also vele

ende hoe hi wille des heeft hi enen brief vander daten M CCC xCijo xiiij junyo

heer Henric van Boutessem hout Bouterssem

Item houdt sij noch Boutessem liggende inder meyerien van Thienen ende aldaer is si oec gescreven.

(143v)

[Jan van Brecht Goderts soen was, sijn neve]

Jan van Brecht Jans zoen was

Jan heren Godevaarts zoen van Brecht hout i thiende die weert is jairlix omtrent xxx mud

rogs of corens liggende tot Ghestele ende oec alrehande smaeltienden ende was Aleiten Jans

dochter van Ghestele ende hi hout noch xi oude scilden siaers erflic in meernissen sijns leene

di hi vercreech tegen Henric Jan Buefs zoen

Item noch eene hove lants ende i woeninge tot Oesterwijc die wilen was Besselen van Gesele

hyr in is twyvel want Jan seeght dat hi dit goet niet en heeft ende men vint wale dat die

heiligheest vanden Bossche i goet houdende is tot Oesterwijc dat wilen was Bessele van

Ghesele was. (ook in 5,22)

Item noch vindic int doude boeke dat Huge van Bouchwale te houden plach ii ½ bonre lants

die jaerlix rentten i ½ sester corens ende dit lach omtrent Brecht nu en weet men niet wie

dadt houdt mer her Godevaart van Brecht doude hadde des voirs. Hughen dochter. (ook in

5,22)

CC

Henric Mazeman Gherits soen bi verthien Willems ondergeschr. pen.. febr. anno xCiiijo vu...

dictus ? de Bot ? sz. ? ech ? de Leck.. ? pheodalibus ?

Willem Claes Scheunen ? zoen

Gherart Henirx soen hout een hofstad mit eenre woeninge van ij C roeden groot op die meere tot Ghestele

[Berthout van Beke bij doode Gertrutits onderschr. xi marij anno xiiijC xLiiij]

Gertruit dochter Herman Bruystijns zoens van Anle (Airle) hout alsulken goet ende erve mit

sinen toebehoirten als Berthout Jan Ekensoen te houden plach gelegen te Tilbouch ende tot

Ensschit ende dit was wilen Godevaarts Korfs

[Berthout Back bij dode Jans Back sijns vaders ondergeschr. anno M iiij xLij i decembr.

Jan Back van Tilborch bij dode Gheerits sijns broeders ondergeschr. anno xxxv xviiij die febr.

Gerit Back sijn soen

Arnt Bertout Jan Bacx zoen was]

Jan Arntz Bertout Bacx zoen was houdet tgoet tot Inthout metten toebehoirten tot

Westtilbouch gelegen ende iiij mudsaet lants int goet daer Berthout selve op woende ende i

tiendeken tot Gorp gelegen dat weert is i mud rogs siaers. Dit goet van Inthout plach te

houden Arnt Bertout also doude boke wijst.

Arnt Zoetwinden zoen hout omtrent xviiij lb. siaers op lant dat gelegen is tot Westilbouch

ende tot Waelwijc

(CxLiiij)

[Jan Sampsoen Jans sone bij doode Wendelmoets sijnre moyen ondergeschr. anno 1438

Wendelmoet van Vessem bij dode Lijsbetten hoerer moeder ondergeschr.

Lijsbet vanden Eynde bij doode Jacops hoirs soen ondergeschr.

Jacop van Vessem sijn neve

Jan vanden Eynde sijn brueder]

Wijtman Jans soen vanden Eynde

Jan Langewijtmans zoen van Entsschit hout i molen tot Huekelem

Jan van Dordrecht zoen Heymericx (Henrix) van Dordrecht ende Lisabethen van Boege

(vanden Berghe) hout ij goide dat eene gelegen tot Tilbouch ende dander tot Oesterwijc ende

dese leen plagen te sijn Diddericx van Boege woenende tot Dynter ende dit duncken mij twee

leen sijn mer Jan voirs. ontfinct se in eenen leene ende is oec gescreven tot Oesterwijc [ende

dit goet is geheven te lenen verpacht om xij mudde roggen bosch maten ende den gulden siaers xvij hoenderen ende xxvij auden groten
200v

[Gheertruut vanden Aseldonck bij doode hors vaders ondergeschr. met Janne van der reb?
eius maritus

Joerdaen Arnts soen vander Aseldonck bij cope jegen Janne den Bye ondergeschreven

Jan die Bye sijn soen]

Reynere soen Arnts Reneers van Mechlen hout i goet tot Tilbouch gelegen geheiten tgoit te Loo met sinen toebehoirten

Jan vanden Dijk diemen heit die Moelner houdet tgoet ten Dijk met sinen toebehoirten iiij aude groot siaers i woeninge heeft i buendre bevaen i ½ mudsaet lants xiiij buender bemps ende i mansscaps van xij lopensaet lants mit i visscherien tEnsschit gelegen. Men seit dat dit selve goet is dat hier onder geschr. steet op Janne Bruystens zoen.

Her Gielys vanden Bossche ridder i buenre lants te Tilbouch ende alsus steet hi noch in doude boke (ook in 5,22)

Tilbourchs dochter xi lb. x s. siaers daer af was Jan Wolf manbour ende alsus steet si noch in doude boke (ook in 5,22v)

Henric Thymmerman vi buenre lants te Westilbouch ende alsus steet hi noch int doude boeke. (ook in 5 22v)

[Dit goet hout Wouter Back Willem Tymmermans zoen dier voir te Goele gescreven. Dese Henric was brueder Wouters Bax.]

[Willem van Andel bij doode Matheeus sijns brueders ondergeschr. anno xiiijC Lxiiij

Matheeus van Andel bij doode Jans sijns oude oems ondergeschr. anno xiiij Lx

Jan Bruystens sijn brueder]

Heer Lauwerens van Andel priester ende voir hem dede eet sijn brueder Jan van Andel Jan Bruystens zoen

Bruysten van Anle hout x buenre lants iij buenre beemde x buenre broecx i hofstat metten huys daer op staende iij buenre lants al gelegen ten Dike in die prochie van Ensschit ende die vercocht Marie Arnts dochter vanden Dijk ende Jan die Moelner hoir man ende mombour. Dit goit verstarf van Janne Bruystens zoen op drie gezusteren te weten Heilwijch Aliten ende Lijsbetten van Anle zusteren Jans voirs. ende in namen Heilwigen der audsten zuster so ontving die her Lauwerens hoir zone.

Nu is comen Bruusten Jans zoen ende heeft vercregen thegen die voirs. Lijsbet hoir derdendeel ende is daer af worden man heren Lauwerens voirschr. Dat derde derdendeel hout Alijt vorschr. [Ende zeder heeft Alijt vors. hoir derdel vercocht ende daer toe sijn comen half ende half Jan van Andel boven geschr. ende Bruusten Bruustens zoen.]

CCi (144v)

[Xpiaen sBonten bij doode Arnts onder. anni xiiijC Liij

Arnt die Bonte bij doode Arnts die Bonte sijns vaders ondergeschr. anno xxxvi xxij junij

Arnt die Bonte bi cope jegen Janne vanden Dijk Henrix brueder ondergeschreven]

Henric vanden Dijk Jans zone was

Jan vanden Dike zoen was Henrix Hanen hout iij buender lants gelegen tot Entschit ende van desen goede hout Wouter die Bonte een buender lants daer hi man af is Henrix boven gescreven. [Ende leyt mit huse ende hove neven die gemeynte van Haren vier lopenzaet lants tussen erve Lijsbette Henricees? aen beide ziden, noch vi loepenzaet lants metteene zide aen die gemeynte van Haren aen dander zide Art Claes Maerten, noch een loepenzaet lants aen de vors. gemeynte ende Vrancken Poppen kinderen erve, noch een loepenzaet lants neven erve sHeiligen Gheeste vanden Bosch, noch een loepenzaet lants achter Matheeu Beertkens erve, noch een loepenzaet lants aen erve Adriaens vanden Hoevel. Item maecte die voers. Arnt die Bont leen een half lopensaet lants voir sijn doer tot Enschit gelegen twelcke sijn vrij erve was als hij seyde]

[Willem de Bont bij overgeven Henric sijns vaders ondergeschr. anno 1444

Henrick die Bonte wijlen Wouts sone hout een buenre lants gelegen tot Enschit vut den Vensz.? iij buender gespleten ende? wertter? man af xxi jan. 1444?

Willem Gheerits Wytten sone bij overgeeven ende coepe Willems de Bonte boven geschr. anno xiiijC xLix // Dirick de jonge Diricx sone bij coepe tegen Willeme Wijten God. heeft dese voirs. goede ontfangen anno xiiijC ende L]

Druenen

Alard here van Bueren hout i thiende te Drunen heit die thiende van Kets ende die mach men lossen om iijC Royale --- enz.

Jan Wolfaert doude ontfaing dese vors. thiende in Druenen xxvij septembri xiiijC septimo. pub. dominus de Heverle et de Hista?

Dese voirs. thiende heeft oic ontfaen Arnt Wolfaert bi doode Jan Wolfaerts sijns vaders xiiij dage in merte xiiijC xvij.

202v (CxLvi)

Waelwijn Oyen Bysoien

CCiiij (146v)

Helvoirt Essche

[heer Wouter Moyart proest it.]

Her Coenraet vander Balct proest van Sinte Gertruden te Loeven

Willem van Outheverle heren Bals zoen was van Outheverle hout i thiende tot Helvoirt met haren (sinen) toebehoirten. Is weert jaerlix omtrent xx mud corens ende viij s. grote siaers chijns. Die plach te houdene Jan van Brecht ende Lisabet sijn zuster vercocht

[Henrick Hermans Jacobs soen bij doode Hermans sijns vaders onderschr. anno xiiijC Lxiiij Herman soen Jacop Pauwels ende Mergrieten Bloys bi cope jegen Mergrieten Bloys sijnre moeder ondergeschr.

Margriete Bloys Yden zuster ondergeschreven]

Yde Bloys dochter Agnesen Hermans vanden Ackre hout lant iii 1/2 mudzaets opte zaiene liggende tot Essche. It. beemde xvi voder hoyes opte wynne. It. i lant heit Bruensschot daer hout op wast ende tot Orsschot ij mudsaet lants ende i eussele. Claes de Rover is haer mombour ende man.

(CxLvij)

[Jan Storm de Bye Henricx sone bij overgeven Willems sijns brueders ondergeschr. anno 1440 xv decemb.

Willem die gruyter bij doode Willems sijns vaders ondergeschr. xv decemb. anno 1440

Willem die Gruyter van Boextel]

Willem Gielis zoen hout die thiende van eenre hoven lants daer die tweedeel af liggen tot Eessche geheiten Ghinder oever. Dit was Agnesen vander Heiden ende steet in doude boke noch op Agnesen.

204v

Oesterwijn Berkele

[Geerit van Brakel bij doode Claes sijns vaders ondergeschr. anno 1448

Claes van Brakel zoon was Steskens van Brakel

Didderic van Brakel hout i huys i schure ende i hove lants van omtrent xij buentre die Oude Schouwe van Berkel iiij manne van leen xxx s. goits gelts gelegen tot Berkel (Brakel) in die prochie van Oesterwijn die plach te sijn Diddekens Gheerbrans ende Jans van Ghijssen diet vercochte

[Arnt van Broecheven sijn soen]

Willem van Broecheven Bax zoen

Katherine Lysscop sijn zuster

Ghisebrecht Lijsscop hout xxiiij buentre lants in Udenhout i weert tot Vucht met i berghe daer i huys op steet met i visscherien met i beemde ende iiij margelen lants tot Waelwijn ende dit steet in doude boke op 1 Ghisebrecht Lijsscop. Oede Lijsscop Ghijsbrechts zuster was heeft dese goede oec ontfaen.

Item Hille Lijsscop's Ghijsbrets zuster was heeft oic hoir gedeelte hier af ontfaen.

[Alyt van tGhent bij doode Henricx hoers brueders onderschr. ao 1453

Henrick van Ghent bij coepe tegen Janne ondergeschr. ao 1445 (ixxij)

Jan van Berke bij overgeven Gheert sijns vaders ondergeschr. ao 1444

Gherit van Berke bij coepe]

Jan Noirkens zoen

Conegont Arnt Berijs of Arnt Bays dochter wijf Henricx Noirkens des bogemakers hout v lb. siaers goits gelts den ouden groten voer xvi d. It. iiij lb. siaers den ouden groten voer xij d. tot Oesterwijn xv s. payments siaers xxv lopen saet lants after Oesterwijn dat derdendeel vander thienden geheiten Viandant te Haren ende xxiiij hondenren siaers

[Hubrecht Elias (Claes) soen bij doode Elias (Claes) van Brechts soen ao 1440

Ghijsbrecht Beertkens die jonge bi cope jegen Claes Beertkens sijns brueders]

Lambrecht van Heesacker (Hasecker) Eliaes soen

Beert Langewijtmans zoen houdt die thiende van i buender lants en xij honre in die prochie van Oesterwijn; [dlant is gelegen tussen erva Hubrecht Bairden? van den Ham in doostzide ende sHertogen strate aen die westzide]

[Jan van Bercke bij overgeven Gheert sijns vaders ondergeschr. ao 1444
Gherit van Bercke bij cope jegen Peteren den Joede ondergescreven.
Peter die Joode sijn soen]

Jan de Jode Peters zoen bij cope yegen Henric Buef ondergescreven

Henric Jan Buefs zoen hout die gruit van Oesterwijn met alle hare toebehoirten vanden dorpen daer omtrent gelegen ende i Wuwenbroke metten visscherien met lande beemden ende metten toebehoirten ende i goet tot Herentout gelegen ende was Adams Buefs ende dat goet tot Herentout hout men voirt van hem ende dat sijn ij hoven lants en ij mansscapen ende dit steet int doude boke op Adam Buef. Dese dorpe te weten Haren Helvort Ghestel (147v) Hesch ende dander binnen die eninge van Oesterwijn geseten sijn sculdich hone gruitgelt ende hoggelt aen den gruter van Oesterwijn te nemen gelijc men die binnen onser stad vanden Bosch gelt also men sien mach in open brieven daer af verclert (Item hout die selve Johannes noch in meernissen sijns vors. leens die gruytstad inden dorpen van Druenen ende van Mirde mit haren toebehoirten gelijc ende in alder manieren dat hi die houdende is tot Oesterwijn ende die beleende hemhertoghinne Johanne gelijc die brieve hem daer af gegeven begrepen dat geschiede v januariario anno M CCC drieennegentich na costumen shoifs van Camer.)

Maer tot Goorle ende tot Tilborch en heeft hi niet want die daer af vrij staen (overmits eenre) ennige (puntengen die daer af) {in 4 onleesbaar} bi mijnre vrouwen der hertoghinne ende haren Raet gemaect waert also die brieve die die van Goirle ende Tilburch daer af hebbe dit bevolen?

CCv

[Lijsbet van Maloys sijn dochter onder hoir jare

Jan Maloijs naturlic zoen Jans ondergeschr.]

Jan Maloys houdt i deel vander heerlicheit ende i hove lants tot Voslaer in die prochie van Oesterwijn ende xxx s. ouder grote chijns siaers

[Lijsbet van Maloys sijn dochter

Jan van Maloys natuerlic soen Jans ondergeschr.

Jan van Maloys doude hier boven gescreven behielt dese goede ondergeschr.]

Item hi noch beemde gelegen te Wechle bi Herentals met anderen goiden ende dese goide waren heren Jan Volkarts [ende noch een goet gelegen inde prochien van Mall geheiten Bloemeschot]

[Jan van Wijflet sijn soen]

Jan van Wijflijt zoen Jan Bacx van Tilburch hout i huus hofstat metten hove ende beemde ende toebehoirten geheiten tgoet ten Kerchove gelegen tot Oesterwijn ende was Jans van Beke ende Wijnric Arnt Hixspors zoen cocht jegens die rentmeesters vanden bezuec. Ende tot desen goide plagen te hoeren viij mud rogge erffelic. Men sal weten wie den rogge heeft. (ook in 5,22v)

Dese pachtinge is te menten maer Godscalk Rosemont hier om gescreven houdt dlant daer af desen vors. goide wilen toebehorende also de vors. Godscalck selve seit.

[Roelof van Dongen bij overgeven Jans en Margrieten sijnre vader ende moeder ondergescreven ao xiiijC xlvij (1448)

Jan van Dongen ende Margriete van Haren sijn wijf bij coepe tsegen Godscalck ondergesch. anno xiiijC xliij (1442)

Goetscalck Roesmont bi cope jegen Daneel sinen brueder ondergescreven

Daneel Roesmont soen was Daneel Roesmonts bi cope jegen Arnt van Hackenem ondergescreven]

Arnt van Hackenem zoen Wellens Scriveren bij cope

Willem van Ouden

Arnt die Rover van Ouden houdt tgoet ter Burch metten woeninge moelne lant chijnse broke ende allen auden toebehoirten ende ix mud halff rogge half gheerste eynde hoefsche mate op die moelne ende aen lant gelegen tot Colle in die prochie van Nunen. Jan van Engelen heeft dese goide oic ontfaen. Zider? gaf hi die weder over. Maer Willem van Ouden behoudt die ix mudde corens opte molen ende die sijn hem vercoft

[Jan Back bij overgeven Berthouts sijns vaders anno xiiijC lxi (1461)

Berthout Back bij doode joffr. Marien ondergeschr. tot behoef Jans Baks sijns soen 1448

Joffr. Marie Wolffarts bij doode Arnts hoers vaders ao 1447

Arnt Wolfaerts sijn soen]

Jan meester Wolfardts zoen bi cope

Wouter van Gorle Wouters zoen hout i goet tot Oesterwijn geheiten ten Eende met allen sinen toebehoirten ende plach te sine Jans des Jongen diet verwisselde jegen Arnd Heymen (CxLviiij)

[Willem Gheerits Wijten soen bij coepe tegen Henricke ondergeschr. geh. anno 1453
Henric van Hukelem bij doode Jans sijns vaders ondergeschr. anno xLij]

Jan Spapen zone was Henric Jans Papen zoen

Luutgard Peter Arnts zoens dochter vanden Dijc hout die coren molen tot Hoeclem bi Oesterwijn ende was Jutten Arnts dochter vanden Dijc ende steet gescreven op Arnde vanden Dijc in doude boke

[Item hout de selve Johannes noch in meernissen sijns vors. leens die gruitstat in den dorpe van Drunen ende van Mierde mit honne toebehoirten gelijc ende in alder manieren dat hi die houdende is tot Oesterwijn ende die beleende hem de hertoghinne Johanne gelijc die brieve hem daerad gegeven begripen dat geschiede v jan. anno M iiiC drienegentich na costmen shoef van Cameric?]

205v

[Andries Sappeels bij doode Willems sijns vaders onder. anno xiiijC Lx (1460)

Willem Andries Sappeels soen bij cope

Laureys van Dovenlo Henrics soen]

Henric van Dovenlo sijn soen

Peter van Dovenlo hout i hove lants beemde ende eussle ende heide te Karlechoven geheiten Dovenloe in die prochie van Oesterwijn houdende tusschen xiiij en xv buenre

[Jan van Haren bij overgeven Jans van Haren sijns vaders ondergeschr. anni xiiijC xLij

Jan van Haren bi coepe]

Wouter van Gorle zone was Gielis

Gielis Wouters zoen van Gorle hout ij hoven onder lant ende beemde gelegen in Udenhout ende waren wilen Jans van Zonne. (ook in 5,23 waarbij nog: nu is te weten wie die hout)

[Mergriet Houtappels dochter Arnts ondergeschr. met Dirc Borchgre horen man ende momboir] Aernt sijn zoen

Ghisebrecht Bac Arnts Houtappels zoen hout i huis hoff ende hofstat i buenre groot met vi buenren wynnens lants tot Berkel gelegen in die prochie van Oesterwijn [In vier stucken deen tussen Arnt Stefkens van Brakel op een zide ende Robrecht van Boche op dander. Noch een stuc tussen deselver vors. gelegen. Dat derde noch tussen der selver erve. Dat vierde.]

Item hi noch iij buenre lants tot Tilburch gelegen die Rolof Rosemont voert van hem hout te leen ende ij buenre ende i virende te selver stede gelegen die sij drije van Tilburch voirt van hem houden ten Brabantsschen rechte

[joffrouwe Marie Wolffarts bij doode joffr. Hubrechten hoer zuster ao 1448

Claes Govy (Gorix) tot behoef Hubrechten Wolffarts bij coepe tegen Luytgart ende Reyner onderschr. viij junij anno 1444 (8 juni 1444)

Luytgaert Roesmont sijn suster, Reyner van Mechlen hoir man en momboir

Goetscalck Roesmont sijn soen]

Roelof Rosemont Goidscalcs zoen was

Goidscalck Rosemont heeft dit gecocht

Didderic vanden Putte houdet tgoet ten Kirchove liggende tot Oesterwijn met allen sinen toebehoirten also verre alst leen is. Dit was heren Ghisbrechts van Crieckenbeke.

[Herman Back soen Goders onderschr.]

Godert Bak Godert Baks zoen bij cope tseghen Diederic ondergeschr.

Dyederic Wange zoen Gherits ondergescreven

Gerard Wanghe Didderic Hicspoers zoen hout ij mudsaet lants liggende bider kirken tot Oesterwijn ende iij mansscape. Dit steet op Arnde Hixspoer in doude boke mer die iij mansscape ende staen in doude boke niet.

[Ghijsbrecht vanden Heesacker soen wilen Engelbrechts vanden Heesacker sal ontfaen bi doode sijns voirs. vaders die thiende van enen buenre lants ende xij hoenderen tsaers in die achre van Oesterwijn gelegen gelijc hij dit vercleert heeft]

CCvi (148v)

[Lijsbet van Dordrecht sijn moye bi cope jegen Janne van der Dussen onderschr.

Jan van der Dussen hoir soen

Hadewich van Dordrecht sijn dochter]

Jan van Dordrecht Heymerichx zoen hout ij goede tot Oesterwijn ende tot Tilburch gelegen metten toebehoirten ende waren Lisabethen van Boeghe ende is [oec] tot Tilburch hyr voer

gescreven; [dit goet heyt tgoet te Kerchoeven, jaerlix weert omtrent xvi mudde roggem met ij manscapen ende anderen chijnse]

Item vindic in Jan Stoets [gescrijft] ende oec in doude boke dat Arnt Vtenhoutte ridder houden soude tot Gorle tot Oesterwijn Barle ende Riele vi manscapen ende vi s. siaers die Gerarts van Essche waren ende her Jan Vtenhoutte is gescreven tot Barle in dAmbachte van Antwerpen ende tot Meerbeke in dAmbacht van Bruessele

Godevaert van Ravenacker geheiten Vedelaer houdt i goet tot Oesterwijn alsdet doude boke wijst, mer my dunck dat dit is i vanden goiden dat Jan die Jonge hielt of Arnd Heyme of Didderic vanden Putte.

Bessele van Gesele i woeninge ende i hove lants tot Oesterwijn ende dit soude dat selve goet sijn dat Jan heren Godevaerts zoen van Brecht houden soude. Nu seeght men dadt die Heiligeest van den Bossch hout. (ook in 5,23)

Gerard van Essche die jonge hout i woeninge i hove lants tot Oesterwijn biden Kirchove ende steet als in doude boeke (ook in 5,23)

Die hertoge Jan gaf Henric van Rixsensart C lb. tornoise siaers ende sinen erfgenamen ende die bewijsde hi hem aen dat nuwelant gelegen in Udenhout daire bossche van Udenhout op plach te staen dat gepacht hadden te jaerscharen die proosst ende tconvent van sente Gertruden tot Loeven. Nu en wetic niet hoet hijr mede is (ook in 5,23)

{mogelijk staat onderaan deze pagina in boek 4 nog een -onleesbare- post}

206v

[Jan van Cortenbach onder sijn jaren bij doode joffr. Katerine zjnrre moeder anno xiiijC xlvij joffr. Katelijne van Helmont zjnr dochter met Janne van Cortenbach hoere man en momboir]

Jan van Berlaer heer van Helmont

Willem van Heerlaer ontving bi eenre openre letteren daer met hem die hertoghe gaf in meernissen sijns leens xxvij boenre so beemde so weide liggende in den bossche van Orsscot. (ook in 5,23)

Dese goede heeft hem de hertoghinne Johanne georloeft te pachte te geven erflic om 1 ½ lb. groet aude siaers daerof hi man blive sal

Item noch met eenre andre gaf hem die hertoge in meernissen sijns leens ij hoven lants in Udenhout (ook in 5,23)

Item hi noch mit eenre andre litteren i cambe of i brouwehuis liggende tot Herentout (ook in 5,23)

(in meernissen sijns leens)

[Joffr. Margriet van Helmont natuerlike dochter heren Jans van Berlaer here van Helmont]

Item (noch) met i andre letteren in vorme van wisselingen xix lb. xv s. ij d. loevens jairs in vele partien ende aen voirs. personen in den dorpe van Herentout (ook in 5,23)

(CxLix)

[Henric van Vladeracken Deynals sone bij coepe tsegen Godscalck ondergescr. M xiiijC xliij Hoetscalck Roesmont bi cope]

Vrouwe Katerine van Manderic hout enen weert tot Vucht mit enen berge daer een hujs op steet mit eenre visscherien ende enen bemde ende is gedeelte dat houre moeder toebehoirt ofte jofvrouwe Oeden Lysscops Ghijsbrechts Lysscops zuster was vanden goeden die Ghysbrechts voirs. wilen waren als men hier voren sien mogen op terde blat Venloen

[Pauwels van Haestrecht bij doode Diricx sijnen vader ondergescr. anno 1445]

Diederic van Haesdrecht zoen was heren Pouwels ondergescr.

Her Pauwels van Haesdrecht hout dat dorpe van Venloen mit sinen toebehoirten ende is man vanden manscapen daer toebehorende ende van anderen niet also Johannes Stoets boec vanden lenen verclert ende dit vercreech her Pauwels yegen heren Sweder van Apcoude heer van Gaesbeke

Diederic van Haesdrecht ontving dit leen boven gescr. vi junij anno xiiijC ij ende hier op ende alle dander leen in Brabant gelegen vercreech Rolof sijn brueder behoudelic den leen yegen Wouteren van Goorle vercreegen ende aen den gelde opte dorpen van Tilborch Gorle ende Drunen geleent oft Rolof vors. toe gherecht wer hier oever waren her Jan van Ymmersele ende her Jan van Ophem hofmeesteren

CCvij

[heer Henrick vande Kemenaden abt van Tongerlo ano? 1458

her Henrick vander Voren abt van Tongerlo tot behoef sijns voirs. goidshuis

her Dirc van Haren abt van Tongerlo]

Heer Jan van Zichen Abt van Tongerlo hout alzulke thiende als her Pauwels van Haesdrecht

ridder te houden plach bynnen den dorpe van Tilborch mitter heerlicheit van Venloen ende naer hem Diederic zoen was heren Pauwels voirsch. daer die Abt die yegen vercreech anno veerthienhondert ende twee (xiiiijC ende twee) negenentwintich in augusto

Haren Gheesel

207

[Willem van Haren bij doode Jans sijn vaders ondergescr. anni xiiiijC xLvij]

Jan Willem Jans zoens zoen van Haren hout ij hoven lants in die prochie van Haren bi Oesterwyc die wel bethymmert sijn ende tot Gheesel in den selven dorpe iij mudsuet lants [in vele stucken] i beempt geheiten Herreberch, xLv s. chijns tot Oesterwyc op Sente Thomaesdach jaerlix ute shertoghen chijnse ende half dweghe gelt tot Oestrewyc. [Elke hoeve hout xij buender maer dene hoeve hout voirt van hem Joordae Art Aelkens zoen.]

207v (149v)

[Claas Loenman Henrix soen bij coepe jegen joffr. Geertruden ondergescr. ix julij anno xiiiijC xxxiiij]

Geertruit dochter was Jans Roelofs Roevers van Vladeracken

Rolof die Rover Deynouts zoen van Tongerlo hout lant tot Haren aen die kirke daer men ij mud op saiet. Ende dit lant plach te sijn Ghisen Jans sBeyers zoen ende steet op Henric Beyer in doude boke. Ende in meernissen des leens gaf de hertoghinne Jehanne Johannes van Os Roelofs zoen de vorsterien van Os mitten scrijfannepte van Mazelant (Os) des sijn brieve.

[Deze voirs. goede sijn gescreven ende Bac vercleert inde prochie van Os hier voer gescreven]

[Berthout Back bij doode joffr. Marien Wolffarts sijnre moeder anno xLvij (1448)

Marie Wolffarts bij doode Arnt hors vaders anno xiiiijC xLvij (1447)

Arnt Wolfaert sijn soen]

Jan meester Wolffaerds zoen

meester Wolfaert van Ghysen Jans zoen by cope

Henric van Zonne Geerlex zoen, hout i goet tot Gheesele gelegen tussche Haren ende Helvoirt mit sijnen toebehoirten. Ende steet op Arnde Bollarde in doude boke met i goide tot Schijnle dat Reynere Willems zoen cocht jegen den voirs. Henric van Zonne mer van desen goide van Gheesele heeft Henric noch vercocht Janne Rolof Rovers zoen van Vladeracken iij buenre beemde

[Wouter Vuchts bij coepe tegen Claese Loenman gedaen anno 1445

Claes Loenman bij coepe tsegen Aerde ondergescr. anno 1443

Arnt van Vladeracken bij doode Gheertruden ondergescr. anno 1443]

Gheertruit dochter was Jans Roelofs Roevers van Vladeracken

Jan Rolof Roevers zoen van Vladeracken houdt iij buenre bwemde in enen stuc liggende tot Belver (Beuleur) bynnen der prochien van Haren die hem Henric van Zonne vercocht ende sijn ghespleten vten goide van Gheesele

{in marge:} [vacat]

Jan Schampart hout i buenre lants geheiten Boutsven gelegen tot Haren bider kirken int gericht van Oesterwyc. Dit is tselve dat Jan van Beke hout hier onder als men seggen wilt Jan van Beke sijn neve

Wouter van Beke ontving i half mudsuet lants liggende biden kirhoven tot Haren indie prochie van Oesterwyc [geheten Boutsven] na doot Jans van Beke sijn brueders

CCvij (CL)

Oirle Eerssel Steensele Kerckastre Hecastre Loen